

L'ordre alfabètic

Les coses més elementals son algunes vegades les que, quan ofereixen un punt dubtós o d'interpretació divergent, hom no sap trobar a cap lloc de consulta amb prou autoritat per a resoldre el dubte d'una manera terminant i poder adoptar una decisió que no admeti contestació. És el que s'esdevé amb l'ordre alfabètic, objecte, sovint, de discrepàncies de criteri. L'ordenació que s'ha seguit i que es pot observar en el Diccionari Fabra és, indubtablement, el model que ha de servir de guia i que ha de dirimir els casos en què concorrin criteris divergents. Escau, però, de fer algun comentari sobre aquesta qüestió, al capdavant no tan simple com hom podria pensar.

Al mateix Diccionari Fabra, al mot *alfabet*, podem trobar la indicació explícita de l'ordre alfabètic propi del català, car hi figuren —ordenades, és clar— les vint-i-sis lletres de què consta el nostre alfabet. Aquest nombre vol dir que s'hi compten la *k* (després de la *j*), la *w* (després de la *v*) i la *y* (després de la *x*), però no la *ç*, que és una variant de la *c*, ni tampoc els dígrafs *ll*, *ny* i *ch* (com se sap, escrivim encara *ch* en molts noms propis), els quals,

per tant, tenen en l'ordenació alfabètica el mateix tractament que qualsevol altre conjunt de dues lletres. Així, per exemple, *coll* no ve després de *col* sinó després de *colitxos*, car la *i* és anterior a la *l* (la segona *l* de *coll*), i *enyor* ve després de *enxubat*, perquè la *x* precedeix la *y*, però abans de *enze*, perquè la *y* precedeix la *z*. I, en una enciclopèdia, trobem *March* després de *marcgravina* i abans de *marcià*. En canvi, trobem *març* (el nom del mes) immediatament després de *marc*, i no entre *marcòlic* i *marjà*, que és el lloc que li correspondria si consideréssim la *ç* (ce trencada) una lletra diferent de la *c*. El mateix criteri se segueix en l'ordenació, en les enciclopèdies, dels noms propis que contenen una *ñ* (*n* amb diacrític), pròpia del castellà, trobem *Peña* entre *pena* (o *Pena*) i *penable*, i no entre *penyorar* i *peó*, on figuraria si consideràvem la *ñ* independent de la *n*.

La informació de la Gran Enciclopèdia sobre l'ordre alfabètic (a *alfabet*) és ben escassa. Però hom hi troba una explicació proemial sobre l'ordenació dels articles, útil, sobretot, per als casos de noms de més d'un mot.

Albert Jané